

La medalla de l'Ajuntament de Tarragona a la Cobla de Castelló d'Empúries (Festes de Santa Tecla, 1881)

JORDI LÓPEZ VILAR*

Recentment, ha fet cap a les nostres mans una medalla commemorativa tarragonina inèdita¹ i, atès el seu interès, hem cregut convenient escriure aquesta breu nota per donar-la a conèixer.

És una medalla de plata de forma octogonal, amb un diàmetre de 28 mm i un pes de 8,93 g, que disposa d'una ansa articulada amb una frontissa. En l'anvers hi ha, al centre, una lira emmarcada amb dues branques de llover i, a sota, dos tibles o dues tenores creuades i un tamborí, tot envoltat per la llegenda FESTIVIDAD DE STA TECLA – 1881. En el revers, únicament la llegenda A LA COPLA DE CASTELLON DE AMPURIAS – TARRAGONA. Ambdues cares són planes i tant la imatge com les lletres han estat gravades a burí.

D'acord amb la informació que es desprèn de la pròpia medalla, fou una ofrena que va fer la ciutat de Tarragona a la Cobla de Castelló d'Empúries amb motiu de les festes patronals de Santa Tecla de l'any 1881. Per posar en context aquest homenatge, serà bo recórrer a la documentació de l'època que ens posa en antecedents, concretament amb la introducció de la sardana a la ciutat.

El primer esment de l'actuació d'una cobla és en les festes de Santa Tecla de 1861, però el nom concret de “sardana” no apareix fins el 1868, amb ocasió de les mateixes festes, interpretada per la banda militar del regiment de la ciutat. En la dècada dels 70, s'anà popularitzant aquesta dansa tan pròpia de l'Empordà però estranya a Tarragona. En la festa major de 1874, hi consta per primera vegada l'actuació de músics empordanesos, cosa que es repetí el 1876 i el 1879, cada cop amb més èxit per part del públic. Les actuacions reincidenten els anys

* Institut Català d'Arqueologia Clàssica.

1. No apareix tampoc a CRUSAFONT, M.: *Medalles commemoratives dels Països Catalans i de la Corona catalano-aragonesa (s. XV-XX)*, SCEN-IEC, Barcelona, 2006.

1881, 1886 i 1887, any aquest últim en què el mestre Antoni Agramont, director de la cobla, estrenà la sardana *La nostra vila* en aquesta ciutat.²

El programa de la festa major de 1881 fixa les múltiples actuacions de la cobla al llarg dels quatre dies durà la celebració, entre els dies 22 i 25 de setembre: el 22 toca pels carrers; el 23 participa en l'anada a Ofici; a les 3, sardanes a la Rambla Vella; a la tarda, a la processó; a les 8,30, sardanes a la Rambla Nova, i al ball de la nit; el 24, actua pel matí al teatre; a la tarda, a la Rambla Nova i, al vespre, al carrer Unió; finalment, el dia 25, toca davant de l'ajuntament i, al vespre, a la plaça Prim. Llegim a la premsa: "*La Copla Ampurdanesa tocó en diferentes puntos dejando oír su característica música en un concierto en la Rambla de San Juan, plaza de la Constitución, calle Unión y Rambla de San Carlos*".³ La cobla va rebre aquell any una gratificació de 200 pessetes per les seves interpretacions musicals.⁴

La Cobla Empordanesa era, sens dubte, una de les grans atraccions de la festa. Ja uns anys abans, el 1876, escrivia el *Diario de Tarragona*: "*La Copla Ampurdanesa es uno de los espectáculos que ha llamado más la atención en esta ciudad. El día de su llegada pasó mucha gente a la estación a recibirlos y a las serenatas que dió a las autoridades superiores de la provincia y al señor alcalde; acudió un inmenso gentío aplaudiendo con entusiasmo las sardanas que ejecutaron*".⁵

L'any 1881, la ciutat decidí tributar un homenatge a la cobla, que quedà recollit en el diari *El Diluvio*⁶ i que fou més tard reproduït pel *Diario de Tarragona*:⁷ "*La orquesta ampurdanesa de Castellón de Ampurias que estuvo en Tarragona para amenizar las fiestas que celebró a últimos del mes anterior aquella ciudad, ha recibido una valiosa recompensa. Una comisión de tarraconenses se trasladó el día 8 a la referida villa para tributar a los músicos los debidos homenajes. A este efecto, la orquesta hizo su entrada siendo recibida en el puerto por la Sociedad coral «La Violeta» y numerosos vecinos alumbrados por 50 hachas de cera. El día 9 continuaron los obsequios recibiendo solemnemente los individuos de la orquesta una corona para la colectividad y una medalla de plata para cada uno de ellos. El día 10 se celebró un banquete al que asistieron comensales en gran número, reinando en él la mayor animación y fraternidad*".

2. MORANT, J.: "Tarragona i la sardana", *Boletín de Información Municipal de la Ciudad de Tarragona*, 5 (setembre-octubre de 1969), p. 11-12. Vegeu també MORANT, J.: *Cent anys de sardanisme. La dansa a Tarragona*, Tarragona, 1971, p. 65-72.

3. *Diario de Tarragona*, 27/9/1881.

4. Arxiu Històric de la Ciutat de Tarragona, Festes de Santa Tecla, Comptes 1881 (P2354).

5. *Diario de Tarragona*, 23/9/1876.

6. *El Diluvio*, 21/10/1881 i *Diario de Tarragona*, 25/10/1881.

7. *Diario de Tarragona*, 25/10/1881.

En la crònica del *Diario de Tarragona* del 5 d'octubre, ja es noticiava que la ciutat havia distingit la cobla amb “*una magnífica corona de plata y medalla del mismo metal con el escudo de dicha ciudad para cada uno de sus músicos*”. Sobta que es descriu el motiu de l'escut en lloc de la lira que figura a la medalla, tot i que és una notícia elaborada des de Castelló abans que els músics rebessin les medalles i, per tant, no les havien vist.

La Cobla Empordanesa de Castelló d'Empúries fou dirigida des de 1871 pel músic i compositor Antoni Agramont fins a la seva dissolució el 1889. L'any 1888, hi tocaven dotze músics. Cal suposar, doncs, que es van elaborar aproximadament dotze medalles com aquesta. Amb un nombre tan baix, s'entén també que fossin gravades a mà, una a una, perquè sense dubte sortia més a compte que la realització d'encunys i el consegüent procediment d'estampació o fosa. Hem cercat documentació sobre l'encàrrec de la medalla, pagaments i el viatge a Castelló d'Empúries a l'Arxiu Històric de la Ciutat de Tarragona, que ens hauria proporcionat dades interessants, com ara el nom de l'artífex i el preu, però malauradament no hi hem trobat cap referència.

Fig. 1. Anvers i revers de la medalla.

Fig. 2. Antiga fotografia de la Cobla Empordanesa de l'any 1889. El tercer començant per l'esquerra de la filera del darrere, amb el fiscorn a la mà, és Antoni Agramont.